

ДПФПС “ДСК – РОДИНА”

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ И
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 декември 2019 година

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Надзорен съвет:

Виолетта Маринова Спасова – председател

Чаба Наги – член

Янаки Севастиянов Янакиев - член

Управителен съвет:

Доротея Николаева Николова – председател

Николай Иванов Марев – член и главен изпълнителен директор

Румяна Боянова Сотирова – член и изпълнителен директор

Михаил Петров Сотиров – член и изпълнителен директор

Адрес за кореспонденция:

гр. София, пощенски код: 1303

бул. „Александър Стамболийски“ № 101, МОА София, София Тауър, ет.4

www.dskrodina.bg

Банка-попечител:

ТБ „Алианс България“ АД – ЦУ

Инвестиционни посредници:

„Райфайзенбанк България“ ЕАД

„Ушкредит Булбанк“ АД

„Първа Финансова Брокерска Къща“ ООД

„Адамант кешгъл партнърс“ АД

„Сигтигруп глобал маркетс лимитед“

„София интернешънъл сек्यоритиз“ АД

„Сигтибанк Европа“ АД клон България КЧТ

„Елана Трейдинг“ АД

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

ЗА 2019

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН
ФОНД ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ СХЕМИ „ДСК-РОДИНА”

ЗА 2019 ГОДИНА

ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТТА

ПОК „ДСК - Родина“ АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно с Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване. На 20.03.2007 г. Общото събрание на акционерите на Компанията приема Решение за учредяване на Доброволен пенсионен фонд по професионални схеми „ДСК-Родина“ (ДПФПС), който Компанията управлява и представлява съгласно разрешение за управление на ДПФПС „ДСК - Родина“ № 978 – ДПФПС от 03.08.2007 г. на Комисията за финансов надзор (КФН).

ДПФПС е регистриран по фирмено дело 20597/2007 г. Към 31 декември 2019г. ДПФПС „ДСК-Родина“ има регистрирани тринадесет пенсионни схеми – на ПОК „ДСК-Родина“ АД, на „Спарки“ АД – гр. Русе, на „Банка ДСК“ ЕАД, на „Каприкорн Кемикълс Груп“ ООД – гр. София, на „Меком“ АД – гр. София, на „Добруджанска месна компания 2003“ ООД – гр. София, на „Сименс“ ЕООД, на „Сименс Хелтжеър“ ЕООД, на „Сименс Мобилити“ ЕООД, на „ОТП Факторинг България“ ЕООД – гр. София, на „Интерфудс България“ АД, на „Гената Инженеринг“ ЕООД – гр. Кърджали и на „Сименс Енерджи“ ЕООД – гр. София.

Настоящото описание на Фонда осигурява само най-обща информация. Осигурените лица следва да се запознаят с правилника за организацията и дейността на Фонда, който осигурява по-детайлна информация, както и с условията на всяка схема, описани в колективното споразумение или Колективния трудов договор.

Основната дейност на фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и в подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Възможността за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми е от началото на 2007 г. след приемането на България в Европейския съюз. От новия фонд могат да се възползват най-вече работодателите, които могат да правят вноски за допълнителна пенсия на своите работници и служители. За този цел е необходимо да бъде подписано колективно споразумение или да бъдат включени текстове в Колективния трудов договор между работодателя и служителите.

Според професионалната пенсионна схема работодателят/осигурителят прави вноски за пенсия в полза на своите работници и служители. Осигурителните вноски са с определен размер за всяко осигурено лице в зависимост от условията на професионалната схема и се внасят по индивидуалната партида на осигуреното лице съобразно сключения осигурителен договор. В България е прието схемата да бъде управлявана от пенсионноосигурително дружество, регистрирано по КСО.

Условията, при които се извършва осигуряването, обхватът на осигуряването, размерът на осигурителната вноска и видовете пенсионни плащания се определят в професионалната схема. За осъществяване на дейността по допълнително доброволно пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Доброволния пенсионен фонд по професионални схеми и в отделните пенсионни схеми.

Вноските на осигурените лица се записват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на Фонда. Индивидуалната партида на осигуреното лице се води в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой дялове на Фонда към същия ден. Така изчислената стойност на един дял е валидна само за съответния ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към Компанията за плащане на такси и удържки, както и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурени лица и пенсионери. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Натрупаните средства по индивидуалните партиди на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия на Компанията, както и за загуби от дейността на Компанията.

Осигуряването в ДПФПС „ДСК-Родина“ по български професионални схеми, дава право на осигуреното лице на:

1. лична срочна пенсия за старост;
2. еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
3. еднократно или разсрочено изплащане на средства на наследниците на починалото осигурено лице или на пенсионер;
4. комбинирана схема- еднократно изплащане на сума в размер до 25% от натрупаната сума и срочна пенсия.

Правото на лична пенсия за старост при осигуряване в ДПФПС „ДСК-Родина“ възниква при навършване на 60 годишна възраст за мъжете и жените. Съгласно условията на професионалната схема, уговорени в колективното споразумение, съответно в колективния трудов договор ДПФПС „ДСК-Родина“ може да изплаща на осигуреното лице пенсия за старост до 5 години преди навършване 60 годишна възраст.

Размерът на личната срочна пенсия за старост се определя на базата на натрупаната сума по индивидуалната партида към момента на пенсиониране, избрания срок за нейното получаване, техническия лихвен процент, одобрен от КФН.

Възможностите за инвестиране на активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване са нормативно регламентирани в КСО. ПОК „ДСК – Родина“ АД, управляваща ДПФПС „ДСК – Родина“ е сключила договор с банка – попечител, в която се съхраняват всички активи на Фонда. За осъществяване на сделки с ценни книжа с цел инвестиране на активите на Фонда, Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници.

ОСИГУРЕНИ ЛИЦА И НЕТНИ АКТИВИ

Към 31 декември 2019 г. в ДПФПС „ДСК-Родина“ членуват 8 653 осигурени лица, от които 59 лица имат и лични вноски. През 2019 г. този фонд е нараснал с 331 лица или с 3.98 % спрямо 31 декември 2018 г.

Към 31 декември 2019 г. нетните активи на ДПФПС „ДСК-Родина“ са в размер 16 573 хил. лв., което представлява нарастване с 2 088 хил. лв. или ръст от 14.41 % спрямо 31.12.2018 г. (14 485 хил. лв.)

Размерът на натрупаните средства по професионални схеми към 31.12.2019 г. е както следва:

- за ПОК „ДСК-Родина“ АД – 469 хил. лв. (за сравнение 392 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „Спарки“ АД – 86 хил. лв. (за сравнение 84 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „Банка ДСК“ ЕАД – 14 231 хил. лв. (за сравнение 12 519 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „Меком“ АД – 8 хил. лв. (за сравнение 8 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „Добруджанска месна компания“ – 2 хил. лв. (за сравнение 2 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „Сименс“ ЕООД – 1 348 хил. лв. (за сравнение 1 140 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „ОТП Факторинг България ЕООД“ – 311 хил. лв. (за сравнение 257 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „Сименс Хелткеър“ ЕООД – 60 хил. лв. (за сравнение 43 хил. лв. към 31.12.2018 г.)
- за „Сименс Мобилити“ ЕООД – 15 хил. лв. (за сравнение 6 хил. лв. към 31.12.2018 г.)

През отчетния период постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 1 665 хил. лв., което представлява увеличение с 23 хил. лв. спрямо 2018 г. /1 642 хил. лв./ . Изплатените суми през отчетния период са 789 хил. лв. През 2019 г. в полза на ПОК „ДСК-Родина“ АД са начислени такси и удържки в размер на 214 хил. /за сравнение през 2018 г. начислените такси и удържки са в размер на 71 хил. лв./.

ПАЗАРНИ ПОЗИЦИИ (на база обобщена информация от КФН)

Към 31 декември 2019 г. ДПФПС „ДСК-Родина“ има 100% пазарен дял от нетните активи и от броя на осигурените лица на доброволните пенсионни фондове по професионални схеми.

ИНВЕСТИЦИИ

В таблицата по – долу са представени компонентите на инвестиционния портфейл по видове финансови инструменти и техния дял от балансовите активи на Фонда. В годишния финансов отчет на фонда е представена по – подробно информация по отношение на структурата на управлявания портфейл.

Докулад за дейността на ДПФПС „ДСК-Родина” за 2019 г.

Инвестиционни инструменти	31.12.2019 г.		31.12.2018 г.	
	Балансова стойност	Отн. дял в %	Балансова стойност	Отн. дял в %
Финансови активи, издадени в Република България, в т.ч.	2 036	12.28	2 776	19.13
<i>Дългови ЦК, издадени или гарантирани от държавата</i>	<i>1 056</i>	<i>6.37</i>	<i>1 729</i>	<i>11.92</i>
<i>Корпоративни облигации</i>	<i>42</i>	<i>0.25</i>	<i>44</i>	<i>0.30</i>
<i>Акции, дялове и права</i>	<i>938</i>	<i>5.66</i>	<i>1 003</i>	<i>6.91</i>
Чуждестранни финансови активи, в т.ч.	12 994	78.36	10 267	70.77
<i>Акции, дялове и права</i>	<i>3 794</i>	<i>22.88</i>	<i>4 240</i>	<i>29.23</i>
<i>Корпоративни облигации</i>	<i>187</i>	<i>1.13</i>	<i>181</i>	<i>1.25</i>
<i>Дългови ЦК, издадени или гарантирани от държавата</i>	<i>9 013</i>	<i>54.35</i>	<i>5 846</i>	<i>40.29</i>
Парични средства	1 540	9.28	1 462	10.08
Краткосрочни вземания, в т.ч.	13	0.08	3	0.02
<i>Вземания, свързани с договори за валутен форуърд</i>	<i>9</i>	<i>0.05</i>	<i>3</i>	<i>0.02</i>
Балансови активи общо	16 583	100	14 508	100

Към 31.12.2019 г. ДПФПС „ДСК – Родина” има вземания по хеджиращи договор в размер на 9 хил. лв (съответно към 31.12.2018 г. има вземания по хеджиращ договор в размер на 3 хил. лв., задължения по договори за лихвен суап в размер на 3 хил. лв., както и задължения по договор за валутен форуърд в размер на 14 хил. лв.)

НЕТЕН РЕЗУЛТАТ ОТ ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

През отчетния период реализираният нетен резултат от инвестиране на активите на ДПФПС „ДСК – Родина” е положителен в размер на 1 426 хил. лв., за сравнение нетният резултат през 2018 г. е бил отрицателен в размер на 853 хил. лв..

ДПФПС „ДСК – Родина”	2019 г.	2018 г.
Приходи от дивиденди	90	79
Нетни приходи от лихви	191	223
Нетни печалби/ (загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	1 107	(1 292)
Нетни печалби/ (загуби) от сделки с финансови активи	(38)	6
Нетни печалби от валутна преоценка	79	135
Други разходи	(3)	(4)
Общо реализирана нетна печалба/ (загуба)	1 426	(853)

Реализираната доходност от ДПФПС „ДСК – Родина“ на годишна база, изчислена за двадесет и четири месечен период назад (29 декември 2017 г.– 31 декември 2019 г.) възлиза на 1.19 %. Информацията е публикувана на сайта на КФН.

През 2019, капиталовият пазар заличи големите загубите от края на предходната година, като през юли основният борсов показател – S&P500 регистрира и надхвърли 3000 пункта. Появата на сигнали за забавяне на икономиките на водещи страни наложи централните банки да не бързат да изоставят политиката на монетарни стимули, нещо за което се спекулираше в края на 2018 година. Обтягането на търговските и политическите взаимоотношения между САЩ и основните им партньори продължи и през 2019.

Централните банки продължиха да следват по-лабава монетарна политика, за да не предизвикат криза на фона на забавящата се икономика в основни страни като Германия и Италия. Кристина Лагард замени на поста Марио Драги, който беше поддръжник на политиката на ниски лихви.

Индексът MSCI World достигна нива от 2358 пункта, което е годишен ръст от близо 22%. В САЩ водещите показатели достигнаха рекордни стойности, като S&P500 завърши годината с повишение от 26.7% на нива 3230 пункта. В Европа основните показатели се представиха сходно, въпреки икономическото развитие на региона, което бе по-слабо в сравнение с това в САЩ. Основният показател за немските книжа – DAX се повиши с 22 на сто, а френският CAC40 близо 27%.

НАСТЪПИЛИ СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

През последните седмици на февруари сме свидетели на силно колебание на пазарите. Разпространението на COVID 19 в глобален мащаб засяга ежедневието на населението, което отлага планирані пътувания, под карантина се поставят индустриални обекти като се рушат веригите на доставки на глобално ниво. Ако тази ситуация се запази по-дълго време не се изключват финансови затруднения за редица сектори и предприятия. В крайна сметка икономическият спад и вероятността от рецесия се повишават. Тези очаквания намират отражение в поведението на финансовите пазари. От друга страна това е характеристика на пазарите. Те реагират силно, както в периоди на висока несигурност, така и в периоди на силен оптимизъм. Цикличността на пазарите съществува неизменно, независимо от наличието или не на злободневни теми, каквато в момента е COVID 19. Икономическият растеж е важният фактор за представянето на пазарите и съответно на фондовете, ако той се запази и през 2020 няма да има значителен ефект върху нетните активи на разположение на осигурените лица и стойността на един дял, въпреки текущата по-висока ценова колебливост предизвикана от COVID 19. Към датата на издаване на годишния финансов отчет, Фондът реализира доходност и увеличение от 0,03% в стойността на един дял спрямо 31 декември 2019. Ръководството на Компанията следи ежедневно представянето на пазарите и предприема необходимите мерки за диверсификация на инвестиционния портфейл и управление на пазарния риск.

ПОЛИТИКА НА РЪКОВОДСТВОТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА РИСКА

ДПФПС „ДСК - Родина“ е изложен на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Пазарен риск
- Кредитен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Основните видове **пазарен риск** свързан с отделните финансови активи са

- **Лихвен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент;
- **Валутен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, деноминиран във валута различна от лев и евро, поради изменение на обменния курс; и
- **Ценови** риск, свързан с инвестиции в акции – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на пазарните цени.

Пазарният риск има най-голяма относителна тежест в общата съвкупност от рискове, на които е изложена Компанията и управляваните от нея фондове.

Кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност. Кредитният риск произтича основно от дълговите финансови инструменти, свободните парични средства и деривативните договори. За оценката на кредитния риск, Компанията взема предвид изменението в цената на суапа за защита от кредитен риск (CDS), оценките на агенциите за кредитен рейтинг, както и финансовото състояние на съответните емитенти.

Ликвиден риск е рискът от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения. Компанията осъществява управлението на ликвидния риск на Фонда чрез инвестиции основно във високоликвидни финансови инструменти.

Законовият риск включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Фонда. Подобни промени могат да доведат до загуба при привеждането на портфейлите в съответствие с регулаторните изисквания.

Политическият риск произтича от поява на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Фондът осъществява своята дейност.

Риск от концентрация е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област. Компанията управлява пенсионните фондове като прилага мерки за добре диверсифицирани инвестиционни портфейли.

Политиката на Ръководството по отношение измерването на видовете рискове е представена по – подробно в годишния финансов отчет на ДПФПС „ДСК – Родина“.

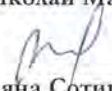
Основната цел на управлението на ДПФПС „ДСК – Родина“ е сключване на нови договори по професионални схеми, увеличаване на броя на осигурени лица и нарастване на управляваните нетни активи, повишаване на реализираната доходност от управлението на средствата на осигурените лица, поддържане и развитие на високо качество на обслужване на осигурените лица.

Дата: 09.03.2020г.

Главен изпълнителен директор:

/Николай Марев/

Изпълнителен директор:

/Румяна Сотирова/

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОК "ДСК-Родина" АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Доброволен пенсионен фонд по професионални схеми "ДСК-Родина" („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2019 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2019 и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващата го компания ПОК „ДСК-Родина“ АД („Компанията“) в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Оценка по справедлива стойност на инвестиции

Както е оповестено в Приложения № 3, 4 и 6 на финансовия отчет балансовата стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 15,030 хил. лв. към 31 декември 2019. Това представлява 90.63% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.

Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники. То се извършва в съответствие с изискванията на пенсионното законодателство, вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителната компания и съгласно изискванията на МСФО 13 Оценка по справедлива стойност.

Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.

Поради значимостта на горепосочените обстоятелства ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на инвестициите на Фонда е ключов одиторски въпрос.

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:

- Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда.
- Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност.
- Нашите одиторски процедури включиха и следното:
 - а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Компанията, относно свързаните процеси по оценяването;
 - б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка; наличие на активен пазар);
 - в) анализи на движението на инвестициите по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината;
 - г) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с инвестиции, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата;
 - д) детайлен тест по същество, свързани с изпълнението на сделките с инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

е) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на инвестициите по счетоводни регистри към 31 декември 2019 година до данните от полученото писмо;

ж) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество, на оценката по справедлива стойност на инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2019 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;

з) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регулаторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;

и) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;

й) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Компанията („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Компанията носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Компанията („Лицата, натоварени с общо управление“) носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се

считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е в резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е в резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства

публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и АФА ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 г. на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОК „ДСК-Родина“ АД, проведено на 26 март 2019 г., за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 г. на Фонда представлява пети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от АФА ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Компанията на 10 март 2020 г., съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.

- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващата го Компания.

За Делойт Одит ООД

Росица Ботева
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

За АФА ООД

Рени Йорданова
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. Оборище 38
1504 София, България

10 март 2020 година

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица Към 31 декември 2019 година

В хиляди лева	Прил.	2019	2018
АКТИВИ			
Парични средства и парични еквиваленти	5	1 540	1 462
Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	15 030	13 043
Деривативни активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.1	9	3
Вземания	7	4	-
Общо активи		16 583	14 508
ПАСИВИ			
Деривативни пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.2	-	17
Задължения	8	10	6
Общо пасиви		10	23
НЕТНИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИ ЛИЦА		16 573	14 485

Отчетът за нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с приложенията към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 31.

Финансовият отчет на страници от 1 до 31 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК “ДСК-Родина” АД и е подписан на 09.03.2020 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Румяна Сотирова
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Дата: 10 март 2020 г.

Рени Йорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Дата: 10 март 2020 г.

**Отчет за промените в нетните активи на
разположение на осигурените лица**
За годината, завършваща на 31 декември 2019 година

В хиляди лева	Прил.	2019	2018
УВЕЛИЧЕНИЯ			
Приходи/печалби от управление на финансови активи			
Нетни приходи от лихви	11	191	223
Нетни печалби от валутна преоценка		79	135
Приходи от дивиденди		90	79
Нетни печалби от сделки с финансови активи			6
Нетни печалби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	12	1 107	-
		1 467	443
Осигурителни вноски			
Вноски за осигурени лица по сключени договори		1 665	1 642
ОБЩО УВЕЛИЧЕНИЯ		3 132	2 085
НАМАЛЕНИЯ			
Разходи/загуба от управление на финансови активи			
Нетни загуби от оценка на финансови активи по справедлива стойност печалбата или загубата	12	-	1 292
Нетни загуби от сделки с финансови активи		38	-
Други разходи		3	4
		41	1 296
Намаления произтичащи от осигурителна дейност			
Изплатени средства на осигурени лица	10	789	370
Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество	9	214	71
		1 003	441
ОБЩО НАМАЛЕНИЯ		1 044	1 737
УВЕЛИЧЕНИЕ НА НЕТНИТЕ АКТИВИ ЗА ГОДИНАТА		2 088	348
НЕТНИ АКТИВИ В НАЧАЛОТО НА ГОДИНАТА		14 485	14 137
НЕТНИ АКТИВИ В КРАЯ НА ГОДИНАТА		16 573	14 485

Отчетът за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с приложенията към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 31.

Финансовият отчет на страници от 1 до 31 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК „ДСК-Родина“ АД и е подписан на 09.03.2020 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Румяна Сотирова
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Рени Иорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Дата: 10 март 2020 г.

Дата: 10 март 2020 г.

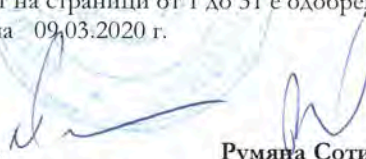

Отчет за паричните потоци
За годината, завършваща на 31 декември 2019 година

<i>В хиляди лева</i>	Прил.	2019	2018
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления свързани с осигурени лица		1 665	1 642
Плащания, свързани с осигурени лица и техните наследници		(783)	(362)
Парични потоци свързани с пенсионери		(7)	(8)
Плащания към пенсионноосигурителната компания		(210)	(78)
Получени лихви, нетно		204	233
Получени дивиденди		87	79
Постъпления от продажба на финансови активи		17 566	8 009
Плащания за покупка на финансови активи		(18 445)	(8 605)
Парични потоци по сделки с чуждестранна валута		1	6
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти за годината		78	916
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		1 462	546
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	5	1 540	1 462

Отчетът за паричните потоци следва да се разглежда заедно с приложенията към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 31.

Финансовият отчет на страници от 1 до 31 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК „ДСК-Родина“ АД и е подписан на 09.03.2020 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Румяна Сотирова
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Дата: 10 март 2020 г.

Рени Йорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Дата: 10 март 2020 г.

Приложения към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност

ПОК „ДСК - Родина“ АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване по професионални схеми съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно с Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване и разрешение за управление на ДПФПС „ДСК - Родина“ № 978 – ДПФПС от 03.08.2007 г. на Комисията за финансов надзор. На 20.03.2007 г. Общото събрание на акционерите на Компанията приема Решение за учредяване на Доброволен пенсионно осигурителен фонд по професионални схеми „ДСК - Родина“, Булстат 175456360, понастоящем Доброволен пенсионен фонд по професионални схеми „ДСК – Родина“ (ДФФПС „ДСК – Родина“, ДПФПС или Фонда).

ДФФПС е регистриран на 28.12.2007 г. по фирмено дело 20597/2007 г.

Фондът се управлява от ПОК ДСК Родина АД (Компанията) и се представлява от изпълнителните ѝ директори. Фондът няма служители. През 2019 г. има настъпили промени в състава на Управителния и Надзорния съвет на ПОК „ДСК - Родина“ АД. С решение на общо събрание акционерите на 26.03.2019 г., Юри Благоев Генев е освободен като член на Надзорния съвет на Компанията и е избран Янаки Севастиянов Янакиев за независим член. ПОК „ДСК – Родина“ АД се представлява заедно от двама изпълнителни директори, преди това – заедно и поотделно от всеки от изпълнителните директори.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Правилникът на Фонда урежда условията, реда и начините за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми на предприятия-осигурители, създадени съгласно законодателството на Република България, правата и задълженията на предприятия-осигурители, осигурените лица, пенсионерите и други лица с права по схемата съобразно българското социално и трудово законодателство. Разпоредбите на Правилника, отнасящи се до професионални схеми на предприятия-осигурители, създадени съгласно законодателството на друга държава-членка, съдържат изрична уговорка, че се отнасят до чуждестранни професионални схеми.

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми се осъществява чрез доброволни осигурителни вноски, чрез които може да се осигури получаването на пенсия, отделно от пенсията от задължителното пенсионно осигуряване.

За осъществяване на дейността по допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Доброволния пенсионен фонд по професионални схеми и договорите с предприятия-осигурители.

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми е индивидуално и се осъществява с парични осигурителни вноски, които могат да бъдат еднократни, месечни или за друг период в зависимост от условията на професионалната схема. Вноските могат да бъдат от работодатели, които са осигурители – за техните работници и служители и от физически лица – за тяхна сметка. Вноските на осигурените лица, както и прехвърлени техни средства от други фондове за допълнително пенсионно осигуряване се записват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на Фонда.

Индивидуалната партида на осигуреното лице се води в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой дялове на Фонда към същия ден. Така изчислената стойност на един дял е валидна само за съответния ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към Компанията за плащане на такси и удържки, както и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурени лица и пенсионери. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Натрупаните средства по индивидуалните партиди на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия на Компанията, както и за загуби от дейността на Компанията.

Към 31 декември 2019 г. в ДПФПС „ДСК - Родина“ се осигуряват 8 653 осигурени лица.

Приложения към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност, продължение

Осигурените лица по професионални схеми от ДПФПС при придобиване на право на пенсия имат право на лична срочна пенсия за старост. За България правото на лична пенсия за старост при осигуряване в ДПФПС „ДСК-Родина“ възниква при навършване на 60 годишна възраст за жените и мъжете.

Съгласно условията на професионалната схема, уговорени в колективното споразумение, съответно в колективния трудов договор ДПФПС „ДСК-Родина“ може да изплаща на осигуреното лице пенсия за старост до 5 години преди навършване на 60-годишна възраст.

Размерът на изплащаните срочни пенсии се определя в зависимост от размера на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, от срока, за който то избере да получава пенсията и от определените технически лихвени процент.

Осигурените лица имат право и на еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалните им партии и на еднократно или разсрочено изплащане на средствата на наследниците на починало лице или на пенсионер.

Възможностите за инвестиране на активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване са нормативно регламентирани в КСО. ПОК „ДСК – Родина“ АД, управляваща Фонда е сключила договор с банка – попечител, в която се съхраняват всички активи на Фонда. За осъществяване на сделки с ценни книжа с цел инвестиране на активите на Фонда, Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници.

2. Съществени счетоводни политики

2.1. Приложими стандарти

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

При изготвянето на финансовия отчет на пенсионния фонд е приложен специалният стандарт МСС 26 „Счетоводство и отчитане на планове за пенсионно осигуряване“ (МСС 26), съдържащ специфичните изисквания относно финансовите отчети на пенсионните фондове. Всички останали стандарти се прилагат при изготвянето на финансовия отчет на пенсионния фонд в степента, в която не са заменени от изискванията на МСС 26.

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на:

- Деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- Финансови активи и пасиви, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лева (BGN), закръглени до хиляда. Българският лев е функционалната валута на ДПФПС.

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.5. Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на прилагането на политиките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразгледана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложенията по оценка на финансови инструменти.

2.6. Финансови приходи и разходи

Приходите от лихви се начисляват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на метода на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и разликата между отчетната стойност и продажната цена при сделки с тях, се признават като текущ финансов приход или разход.

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

В отчета за паричните потоци получените лихви се представят намалени с платените лихви като част от покупната цена на придобитите през годината инвестиции.

2.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат при първоначалното им признаване в отчетната валута на Фонда по официалния обменен курс за деня на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка).

Приходите и разходите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута в края на периода се отчитат като приходи и разходи по валутни операции.

Основните валутни курсове спрямо българския лев са както следва:

	31 декември 2019	31 декември 2018
1 EUR (фиксиран)	1.95583 BGN	1.95583 BGN
1 USD	1.74099 BGN	1.70815 BGN
100 JPY	1.60393 BGN	1.5541 BGN

2.8. Финансови инструменти

2.8.1. Финансови активи

В съответствие в МСС 26 инвестициите на пенсионния фонд се отчитат по справедлива стойност. В случай на търгуеми ценни книжа, справедливата стойност е пазарната стойност. В случай, че пенсионният фонд има инвестиции, за които не е възможна оценка на справедливата стойност, се оповестява причината, поради която справедливата стойност не се използва. Ръководството на Компанията е анализирано и заключава, че прилагането на МСФО 9 не е отменено от МСС 26.

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.8. Финансови инструменти, продължение

2.8.1. Финансови активи, продължение

Класификация

При първоначално признаване финансов актив се класифицира като оценяван по: справедлива стойност в другия всеобхватен доход (ССДВД) – дългова инвестиция; ССДВД – капиталова инвестиция; по справедлива стойност в печалбата или загубата (ССППЗ) или по амортизирана стойност.

Финансовите активи не се рекласифицират след тяхното първоначално признаване, освен ако Фондът промени бизнес модела за управление на финансови активи, в който случай всички засегнати финансови активи се рекласифицират от първия ден на първия отчетен период, следващ промяната в бизнес модела.

Финансов актив се оценява по амортизирана стойност, ако отговаря и на двете условия и не е определен по ССППЗ:

- държи се в бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорните парични потоци; и
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Дълговата инвестиция се измерва по ССДВД, ако отговаря едновременно на следните две изисквания и не е предназначена за измерване по ССППЗ:

- тя се държи в бизнес модел, чиято цел се постига чрез събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи; и
- съгласно нейните договорни условия на определени дати възникват парични потоци, които са само плащания на главница и и лихва върху непогасената сума на главницата.

Всички финансови активи, които не се класифицират като измервани по амортизирана стойност или по ССДВД, както е описано по-горе, се измерват по ССППЗ.

Фондът прави оценка на целите на бизнес модела, по който даден финансов актив се държи на ниво портфейл, тъй като това най-добре отразява начина, по който се управлява бизнеса и се предоставя информация на ръководството. Информацията, която се взема под внимание включва:

- посочените политики и цели на портфейла и действието на тези политики на практика. Включително дали стратегията на ръководството се фокусира върху получаване на договорния лихвен доход, поддържане на определен профил на лихвения процент, съпоставяне на продължителността на финансовите активи с продължителността на всякакви свързани задължения или очаквани парични потоци или реализиране на парични потоци чрез продажба на активите;
- как се оценява и отчита дейността на портфейла пред ръководството на Фонда;
- рисковете, които засягат представянето на бизнес модела (и финансовите активи, държани в рамките на този бизнес модел) и как се управляват тези рискове;
- как се компенсират управителите на бизнеса - напр. дали компенсацията се основава на справедливата стойност на управляваните активи или на събраните договорни парични потоци; и
- честотата, обема и периода на продажбите на финансови активи в предходни периоди, причините за такива продажби и очакванията за бъдещи продажби.

Прехвърлянето на финансови активи на трети страни в сделки, които не отговарят на условията за отписване, не се считат за продажби за тази цел, в съответствие с продължаващото признаване на активи от Фонда.

Фондът е определил два бизнес модела, както следва:

- бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорните парични потоци: този модел включва парични средства и еквиваленти, вземания;
- друг бизнес модел: този модел включва български и чуждестранни дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, корпоративни облигации, акции, права и дялове, деривативи. Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Тези финансови активи се управляват и резултатите от тях се измерват на базата на справедливата стойност, при условията на продажби с достатъчна честота. Съгласно МСФО 9, портфейл от финансови активи, който се управлява и чието поведение се оценява на база справедлива стойност не е държан нито в рамките на бизнес модел

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.8. Финансови инструменти, продължение

2.8.1. Финансови активи, продължение

с цел събиране на договорни парични потоци, нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Ръководството на Пенсионната Компания е фокусирано основно върху информацията за справедлива стойност по отношение на тези активи и използва тази информация, за целите на оценката на представянето на портфейла от инвестиции и вземането на решения. В допълнение, портфейл от активи, който отговаря на определеното за държан за търгуване не може да бъде управляван с цел събиране на договорни парични потоци, нито с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. За такъв тип портфейли събирането на договорни парични потоци е инцидентно в рамките на постигането на целта на бизнес модела. Съответно такива портфейли следва да бъдат оценявани по справедлива стойност през печалба и загуба в съответствие с МСФО 9 пар. Б.4.1.6.

Финансови активи – Оценка дали договорните парични потоци са единствено плащания на главница и лихва

За целите на тази оценка „главницата“ се определя като справедливата стойност на финансовия актив при първоначално признаване. „Лихвата“ се определя като възнаграждение за стойността на парите във времето и за кредитния риск, свързан с непогасената главница през определен период от време и за други основни рискове и разходи по кредитиране (напр. ликвиден риск и административни разходи), както и марж на печалбата.

При оценката дали договорните парични потоци са единствено плащания на главница и лихви, Фондът разглежда договорните условия на инструмента. Това включва оценка дали финансовият актив съдържа договорна клауза, която би могла да промени времето или сумата на договорните парични потоци, така че тя да не отговаря на това условие. При извършването на тази оценка Фондът взема предвид:

- условия, които биха променили размера или времето на паричните потоци;
- условия, които могат да коригират договорната купонна лихва, включително характеристиките с променлива лихва;
- характеристиките за предплащане и удължаване; и
- условия, които ограничават претенциите на Компанията към парични потоци от определени активи (например характеристики без право на регрес).

Фондът класифицира финансовите си активи в следните категории:

- финансови активи по ССППЗ: български и чуждестранни дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, корпоративни облигации, акции, права и дялове, деривативи; Деривативи, които не отговарят на критериите за хеджиране се класифицират и отчитат по справедлива стойност през печалба или загуба. Фондът използва деривативни финансови инструменти като валутни форуърди за управление на рисковете, свързани с промените във валутните курсове и лихвен суап за управление на рисковете, свързани с промените в лихвените проценти.
- финансови активи по амортизирана стойност: парични средства и еквиваленти, вземания. Финансовите активи по амортизирана стойност притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котира на активен пазар. Фондът отчита като пари и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по разплащателни сметки, депозити в български лева и валута с оригинален срок по-малък от три месеца.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уреждане. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчитат по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.8. Финансови инструменти, продължение

2.8.1. Финансови активи, продължение

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по цена на придобиване и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Печалбите или загубите, възникващи от промени в справедливата стойност на деривативите, се признават директно в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Деривативите се отчитат като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Финансови активи, отчетени по амортизирана стойност

Финансови активи, отчетени по амортизирана стойност се признават по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване, тези финансови активи се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП.

Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател – разходи за обезценка. В края на всеки отчетен период Фондът признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на изменението в кредитния риск на съответния финансов инструмент. Фондът оценява загубата от обезценка за финансовия инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване. Ако кредитният риск на финансовия инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определяне на значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направи тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и подкрепяща, включително исторически опит и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансовия инструмент;
- значимо влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент, например значително увеличение на кредитния спред, цените на суап за кредитно неизпълнение за длъжника или продължителността на времето или степента, до която справедливата стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;
- съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в бизнес, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на длъжника;
- значителни увеличения на кредитния риск по отношение на други финансови инструменти на същия длъжник;
- актуална или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на длъжника, което води до значително намаляване на способността на длъжника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.8. Финансови инструменти, продължение

2.8.1. Финансови активи, продължение

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително увеличение на кредитния риск и ги преразглежда, за да подсили, че критериите са в състояние да идентифицират значително увеличение на кредитния риск преди сумата да стане просрочена. Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управление на вътрешния кредитен риск:

- нарушение на финансовите условия от страна на длъжника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че е малко вероятно длъжникът да плати на кредиторите, включително на Фонда, изцяло (без да се отчитат обезпеченията, държани от Фонда).

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепяща информация, за да докаже, че по-голямо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Финансов актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития оказват негативно въздействие върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доказателство, че даден финансов актив е с кредитна обезценка, включва наблюдаеми данни за следните събития:

- а) значителни финансови затруднения на емитента или длъжника;
- б) нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- в) кредиторът(ите) на длъжника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на длъжника, предоставя на длъжника отстъпка (и), която кредиторът(ите) не би предоставил в противен случай;
- г) става вероятно длъжникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- д) изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещето развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се състои от брутната балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезценка в отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстваща корекция на тяхната балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, Фондът прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Фондът прилага “тристепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, Фондът оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

За търговски вземания и договорни активи МСФО 9 изисква опростен подход за оценка на загубата от обезценка на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансовия актив изтекат, или когато прехвърли правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив в транзакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.8. Финансови инструменти, продължение

2.8.1. Финансови активи, продължение

Фондът извършва транзакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с ангажимент за обратно изкупуване.

При транзакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, в зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбираеми - например, когато има информация, показваща, че длъжникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато длъжникът е бил ликвидиран или е влязъл в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчитат в печалбата или загубата.

2.8.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Фонда включват основно задължения към Компанията.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизирана стойност. Фондът отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

2.8.3. Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп. Фондът използва основно пазарния, и по-ограничено приходния подход, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котиран пазарни цени и дисконтирани парични потоци.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

При оценката на справедливата стойност на финансовите активи към 31 декември 2019, Фондът е приел следните критерии за определяне на активен пазар: сключени сделки в над 50% от работните сесии за предходния тримесечен период и над 1% от средния Free Float изтъргуван обем за същия период, като двете условия се прилагат кумулативно.

Ако пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент.

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.8. Финансови инструменти, продължение

2.8.4. Печалби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба, се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица на ежедневна база.

2.9. Такси и удържки в полза на Компанията

За осъществяване на дейността по допълнително пенсионно осигуряване и за управление на ДПФПС, Компанията събира следните такси и удържки от осигурените лица, определени в Правилника на Фонда:

- еднократна встъпителна такса;
- такса от всяка осигурителна вноска;
- инвестиционна такса;
- такса при прехвърляне на натрупаните средства в друг фонд на ЕС;
- такса при изтегляне на средства от индивидуалната партида;

Такси и удържки не се събират в случаите на прехвърляне на средства, поради несъгласие на осигурените лица с приети изменения и допълнения в Правилника за дейността на пенсионния фонд.

Фондът не начислява други такси и удържки, освен определените в Правилника за организацията на дейността му.

2.10. Промени в счетоводните политики

Първоначално прилагане на нови стандарти и изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **МСФО 16 Лизинг** – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменение на МСФО 9 Финансови инструменти** – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение – прието от ЕС на 22 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменения на МСС 19 Доходи на наети лица** – Корекция на плана, съкращаване или уреждане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменения на МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- **КРМСФО 23 Несигурност при третирането на данъка върху доходите** – прието от ЕС на 23 октомври 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Приемането на тези изменения на съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Фонда.

Приложения към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.10. Промени в счетоводните политики, продължение

Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти или разяснения, са издадени от СМСС и приети от ЕС, но все още не са влезли в сила:

- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки** – Определение за същественост (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020),
- **Изменения на Референциите към Концептуалната рамка в МСФО** публикувана на 29 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020).
- **Изменение на МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признание и оценяване** и **МСФО 7 “Финансови инструменти: Оповестяване”** – в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020,

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за първите МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт,
- **МСФО 17 Застрахователни договори** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021);
- **Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации** – Определение за бизнес (в сила за бизнес комбинации за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 и за придобиване на актив, възникващо на или след началото на този период);
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал),
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация за задълженията като текущи и нетекущи** издадено на 23 януари 2020

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39 Финансови инструменти - Признание и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска

ДФФПС „ДСК Родина“ е изложено на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Кредитен риск
- Пазарен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Управлението на риска на Фонда се извършва от Комитет по управление на риска, който взема своите решения на база на анализи, оценки и предложения на отдел „Управление на риска“.

Процесът по измерване и управление на риска включва анализ на видовете рискове на които са изложени активите на Фонда. В случай на превишение на тези рискове, над предварително определено ниво отговарящо на рисковата толерантност на Фонда се вземат решения за намаляването им.

3.1. Кредитен риск

„Кредитен риск“ е общо рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност.

Ръководството разглежда три основни вида кредитен риск:

- Контрагентен риск – рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки като валутни форуъри, лихвени суапове, и други извънборсови инструменти разрешени от нормативната база. Компанията управлява този риск чрез лимит за стойността на нетното вземане от всички извънборсови сделки сключени с една насрещна страна като процент от нетните активи.
- Рискова премия - разликата между доходността до падеж на корпоративна, общинска или ипотечна облигация и държавна облигация със сходни параметри. Компанията анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитното качество на емитента.
- Инвестиционен кредитен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един дългов финансов инструмент поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежеспособност, промяна в контрола, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Ръководството управлява този риск като извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на: финансови отчети, капиталова структура, обезпечение и управление и репутация на емитента.

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

Таблицата по-долу представя качеството на финансовите активи като максимална кредитна експозиция, на базата на рейтинги, извлечени приоритетно от Fitch. При липса на рейтинг от тази агенция са ползвани такива от Moody's.

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		
<i>Рейтинг AAA</i>	2 825	-
<i>Рейтинг AA+</i>	203	-
<i>Рейтинг AA</i>	202	-
<i>Рейтинг A+</i>	195	-
Рейтинг A-	1 193	1 203
Рейтинг BBB+		601
Рейтинг BBB	3 054	1 725
Рейтинг BBB-	2 397	3 260
Рейтинг BB+		786
	10 069	7 575
Корпоративни облигации		
<i>Рейтинг A</i>	129	
Рейтинг BBB+	58	181
<i>Без рейтинг</i>	42	44
	229	225
Акции, права и дялове		
<i>Без рейтинг</i>	4 732	5 243
	4 732	5 243
	15 030	13 043

Към 31 декември 2019 г. остава несигурност относно кредитния риск, свързан с държавен дълг за някои от страните. Фондът внимателно управлява този риск през годината и като резултат от това общото качество на портфейла от държавен дълг е добро.

Таблицата по-долу представя балансовата стойност на портфейла от държавен дълг по страни.

31 декември 2019

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба		
Австрия	203	-
България	1 056	1 729
Китай	195	-
Германия	2 095	-
Испания	1 193	1 203
Франция	202	-
Индонезия	439	426
Италия	927	878
Мексико	419	601
Нидерландия	730	-
Португалия	1 140	848
Румъния	1 470	1 104
Хърватия	-	786
Общо	10 069	7 575

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

- *счетоводно третиране* - отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба
- *риск на насрещна страна* - сделките се сключват DvP (доставка срещу плащане, с изключение на сделките с Български държавен дълг) и поради тази причина рискът от насрещната страна е сведен до минимум
- *ликвидност* - емисиите представляват предимно емисии еврооблигации, издадени от съответните страни. Емисиите са качени за търговия на регулирани капиталови пазари. Текущо биват котираны обеми, по-големи от притежаваните, от множество борсови посредници и по тази причина смятаме, че ликвидният риск е нисък
- *влияние на риска от промяна на цената* - според правилата за управление на риска на Фонда, модифицираната дюрация е методът, чрез който се измерва лихвения риск на ценната книга. Основният риск при промяна на пазарната цена на дългов инструмент с фиксиран купон е промяната в пазарните лихвени проценти. Модифицираната дюрация е показател доколко пазарната цена на дадена дългова ценна книга е чувствителна към промяната на пазарните лихвени проценти.

Таблицата по-долу представя матуритетната структура на портфейла от държавен дълг по страни.

31 декември 2019 <i>В хиляди лева</i>	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Австрия	-	-	1	-	202	203
България	-	18	-	-	1 038	1 056
Китай	-	-	-	-	195	195
Германия	-	4	-	-	2 091	2 095
Испания	-	-	11	-	1 182	1 193
Франция	-	-	1	-	201	202
Индонезия	-	-	5	434	-	439
Италия	2	4	-	-	921	927
Мексико	3	-	2	-	414	419
Нидерландия	-	-	2	-	728	730
Португалия	-	-	17	-	1 123	1 140
Румъния	-	11	13	-	1 446	1 470
	5	37	52	434	9 541	10 069

Таблицата по-долу представя матуритетната структура на портфейла от държавен дълг по страни.

31 декември 2018 <i>В хиляди лева</i>	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
България	2	24	1	761	941	1 729
Испания	5	-	7	554	637	1 203
Румъния	-	2	8	-	1 094	1 104
Италия	-	2	1	528	347	878
Португалия	-	16	3	420	408	847
Хърватия	-	10	7	339	430	786
Мексико	-	8	-	394	199	601
Индонезия	-	-	6	421	-	427
	7	62	33	3 417	4 056	7 575

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск

Ръководството на Компанията идентифицира и измерва основните видове пазарен риск, свързани с отделните инструменти в портфейла от ценни книжа на Фонда.

„Лихвен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент.

3.2.1. Лихвен риск

Ръководството измерва лихвения риск чрез следните количествени методи:

„Дюрация“ – основна мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. Използва се методът на модифицираната дюрация да измери и управлява лихвения риск, свързан с всеки инструмент базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суапове, фючърси базирани на лихвени проценти, и фючърси базирани на облигации.

Таблиците по-долу представят лихвените финансовите активи на Фонда към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г. по тяхната балансова стойност съгласно лихвените им условия и матуритетната им структура.

31 декември 2019

В хиляди лева	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	Инструменти с фиксиран лихвен процент					
			До 1 месеца	Между 1 и 3 месеца	Между 3 месеца и 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	
Активи								
Парични средства	1 540	-	1 540	-	-	-	-	-
Инвестиции	10 298	42	5	37	52	562	9 600	
Общо	11 838	42	1 545	37	52	562	9 600	

31 декември 2018

В хиляди лева	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	Инструменти с фиксиран лихвен процент					
			До 1 месеца	Между 1 и 3 месеца	Между 3 месеца и 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	
Активи								
Парични средства	1 462	-	1 462	-	-	-	-	-
Инвестиции	7 800	44	7	63	34	3 542	4 110	
Общо	9 262	44	1 469	63	34	3 542	4 110	

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.1. Лихвен риск, продължение

Чувствителност на нетните активи към промяна на лихвените нива

Чувствителност към промяната на лихвените проценти и нейното отражение в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица, определена чрез метода на модифицираната дюрация е показана в следващата таблица:

<i>В хиляди лева</i>	100 базисни точки промяна в лихвените нива
Към 31 Декември 2019	735
Към 31 Декември 2018	398

3.2.2. Валутен риск

„Валутен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент деноминиран във валута различна от Лев и Евро поради изменение на курса на обмяна между тази валута и Лев/Евро.

Ръководството измерва валутния риск чрез използване на историческа волатилност на курса на съответната валута към лева или еврото и количественото определяне на експозицията на валутата като процент от нетните активи на съответния пенсионен фонд.

Таблиците по – долу представят експозициите на Фонда по видове валути към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г.

В хиляди лева

	Към 31 декември 2019				
Активи	Лева	Евро	Йени	Долари	Общо
Парични средства	525	495	-	520	1 540
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	1 056	-	-	1 056
Акции, дялове и права	915	23	-	-	938
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	9 013	-	-	9 013
Корпоративни облигации	-	42	-	-	42
Чуждестранни корпоративни облигации	-	187	-	-	187
Чуждестранни акции, дялове и права	-	2 215	350	1 229	3 794
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	-	9	9
Вземания	2	-	-	2	4
Общо	1 442	13 031	350	1 760	16 583
Пасиви					
Задължения	10	-	-	-	10
Общо	10	-	-	-	10

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.2. Валутен риск, продължение

В хиляди лева

Към 31 декември 2018

Активи	Лева	Евро	Йени	Долари	Общо
Парични средства	869	570	-	23	1 462
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	104	1 625	-	-	1 729
Акции, дялове и права	997	6	-	-	1 003
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	5 846	-	-	5 846
Корпоративни облигации	-	44	-	-	44
Чуждестранни корпоративни облигации	-	181	-	-	181
Чуждестранни акции, дялове и права	-	2 107	802	1 331	4 240
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	-	3	3
	<u>1 970</u>	<u>10 379</u>	<u>802</u>	<u>1 357</u>	<u>14 508</u>
Пасиви					
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	3	14	-	17
Задължения	6	-	-	-	6
Общо	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>14</u>	<u>-</u>	<u>23</u>

Фондът управлява чуждестранната валутната експозиция чрез сключване на форъурдни договори, чрез които потенциалната загуба от валутна обезценка се компенсира пропорционално от промяната в стойността на форъурда. Към 31.12.2019г. откритата валутна експозицията (валута извън евро и лев) е в размер на 712 хил. лв. При изменение на валутните курсове с 5% нетните активи на фонда биха се изменили с 36 хил. лв.

3.2.3. Ценови риск

„Ценови риск, свързан с инвестиции” е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

Ръководството измерва ценовия риск чрез приложимия за съответния пазар количествен метод от изброените:

- Историческа волатилност измерена чрез стандартно отклонение
- β -коефициента към индексите на съответните пазари

При невъзможност за прилагане на гореописаните два метода, ръководството използва стандартното отклонение на индексите на регулираните пазари, на които се търгуват дадени акции като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

Стандартното отклонение за 2019 година е 2.75%, което при 95% доверителен интервал не предполага дневни загуби, надвишаващи 47 хил. лв.

3.3. Ликвиден риск

„Ликвиден риск” е рискът от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

В следващите таблици е представен анализ на активите и пасивите на Фонда, анализирани според остатъчните договорни срокове до падеж:

Остатъчни договорни падежи на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2019г.

<i>В хиляди лева</i>	До 1	От 1 до 3	От 3	От 1 до	Над 5	Без	Общо
	месец	месеца	месеца	5	години	договорен	
			до 1	години		матуритет	
			година				
Активи							
Парични средства	1 540	-	-	-	-	-	1 540
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	19	-	-	1 038	-	1 057
Корпоративни облигации	1	-	-	20	21	-	42
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	938	938
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	4	19	52	434	8 503	-	9 012
Чуждестранни корпоративни облигации	-	1	1	128	57	-	187
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	3 794	3 794
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	9	-	-	-	-	4	13
Общо	1 554	39	53	582	9 619	4 736	16 583
Пасиви							
Задължения към ПОД	10	-	-	-	-	-	10
Общо	10	-	-	-	-	-	10

Компанията извършва регулярно анализ на текущата ликвидност на активите и пасивите на Фонда. На база на актюерски изчисления ръководството на Компанията очаква предстоящите плащания към пенсионери в предвидените в Правилника случаи в срок от една година да са в размер на 781 хил. лв., а за периода над 1 година не могат да бъдат направени точни прогнози на предстоящите плащания. В резултат на анализа към 31.12.2019 г. задълженията към Компанията се погасяват в рамките на един месец.

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

Остатъчни договорни падежи на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2018г.

<i>В хиляди лева</i>	До 1	От 1 до 3	От 3	От 1 до	Над 5	Без	Общо
	месец	месеца	месеца	5	5	договорен	
			до 1	години	години	матуритет	
			година				
Активи							
Парични средства	1 462	-	-	-	-	-	1 462
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	2	24	1	761	941	-	1 729
Корпоративни облигации	1	-	-	9	34	-	44
Акции, дялове и права						1 003	1 003
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	5	38	32	2 656	3 115	-	5 846
Чуждестранни корпоративни облигации	-	1	1	125	54	-	181
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	4 240	4 240
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	3	-	-	-	-	-	3
Общо	1 473	63	34	3 551	4 144	5 243	14 508
Пасиви							
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	14	-	3	-	-	-	17
Задължения към ПОД	6	-	-	-	-	-	6
Общо	20	-	3	-	-	-	23

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.4. Законов риск

„Законов риск“ – включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Фонда. Подобни промени могат да доведат до загуба на пазарна стойност при привеждането на портфейла в регулация.

Ръководството наблюдава законовия риск чрез отчитане на вероятността за промени в нормативната база и разглеждане на алокацията на инвестициите спрямо тези ограничения.

В Държавен вестник бр. 92 от 2017 г. бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване. С него се извършват промени в регламентацията на допълнителното пенсионно осигуряване, в следните основни насоки:

- Развитие на системата на корпоративно управление на пенсионноосигурителните дружества, повишаване на изискванията към членовете на управителните и контролните органи;
- Усъвършенстване на изискванията към системите за управление на пенсионноосигурителните дружества;
- Развитие на функциите на банките–попечители;
- Усъвършенстване на режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване;
- Съобразяване с изисквания на законодателството на Европейския съюз;
- Повишаване на изискванията към осигурителните посредници;
- Повишаване на прозрачността на допълнителното пенсионно осигуряване и на осведомеността на осигурените лица;
- Промяна в регулаторните правомощия и усъвършенстване на производствата по издаване на разрешения и одобрения;
- Други.

Основната част от измененията, свързани с режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване влизат в сила на 18.11.2018г.. В § 155, ал.1 от ЗИДКСО е предвиден 18-месечен срок от обнародването на закона в "Държавен вестник", в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса, като съгласно § 155, ал.3 от ЗИДКСО е изрично уреден срок до 31 декември 2021 г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат в съответствие с предвидените изисквания към инвестиционната дейност активите, притежавани от управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които към датата на влизането в сила на закона не отговарят на тези изисквания.

Ръководството на Компанията е предприело необходимите действия за привеждане на дейността на Компанията и управляваните от нея фондове в съответствие с изискванията на законодателството.

3.5. Политически риск

„Политически риск“ – произтича от появата на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Фондът осъществява своята дейност.

Ръководството наблюдава политическия риск чрез присъдения кредитен рейтинг на държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента, както и наблюдение на политическата обстановка държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента.

Приложения към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.6. Риск от концентрация

„Риск от концентрация“ е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област. Фондът следва съществуващите регулации, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, и диверсифицира инвестиционния портфейл по всеки един от споменатите по-горе компоненти.

Измерването на риска от концентрация се осъществява от Ръководството, чрез количествено определяне на експозицията към всеки емитент (група свързани лица) като процент от нетните активи.

Експозициите към финансови инструменти надвишаващи 5% от нетните активи на ДПФПС са ДЦК на Република България, Германия, Румъния, Испания, Португалия и Италия, както и паричните средства в банката-попечител.“

Таблиците по-долу представят концентрацията по географски региони на акции, дялове и права към 31 декември 2019 и 31 декември 2018:

<i>В хиляди лева</i>	Към 31 декември 2019				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)	-	1 702	275	821	2 798
АДСИЦ	180	-	-	-	180
Акции	735	215	74	707	1 731
Дялове	23	-	-	-	23
Общо акции, дялове и права	938	1 917	349	1 528	4 732

<i>В хиляди лева</i>	Към 31 декември 2018				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)	-	898	691	726	2 315
АДСИЦ	174	-	-	-	174
Акции	822	449	669	806	2 746
Дялове	7	-	-	-	7
Права	-	1	-	-	1
Общо акции, дялове и права	1 003	1 348	1 360	1 532	5 243

Приложения към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

Оценка на финансовите инструменти

Фондът определя справедлива стойност, използвайки следната йерархия, която отразява значимостта на факторите използвани за определяне на справедлива стойност:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които пряко или косвено са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котиран цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котиран цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котиран цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Към 31 декември 2019 Фондът няма финансови инструменти оценявани по справедлива стойност, Ниво 3.

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2018	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	53	Метод на дисконтираните парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	5	Метод на нетната балансова стойност на активите	НСА не е пазарна оценка на активите	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Акции	47	Метод на съотношението цена-печалба на дружества аналози	Приемането, че стойността на оценяваното дружество е зависима от оценяващата група на дружества аналози	по-високи оценки на оценяващата група от дружества аналози ще доведе до по-висока справедлива стойност на оценяваното дружество.

Приложения към финансовия отчет

Справедливи стойности от Ниво 3

4. Използване на счетоводни преценки и предположения, продължение

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от началното салдо до крайното салдо на справедливите стойности от Ниво 3.

<i>В хиляди лева</i>	<i>Дялови ценни книжа</i>
Салдо на 1 януари 2019	105
Изходящи трансфери от Ниво 3	(105)
Салдо на 31 декември 2019	-

<i>В хиляди лева</i>	<i>Дялови ценни книжа</i>		<i>Общо</i>
	<i>Дялови ценни книжа</i>	<i>книжа</i>	
Салдо на 1 януари 2018	-	-	-
Печалби, включени в отчета за промени в нетните активи на разположение на осигурените лица	2	-	2
Покупки	-	-	-
Продадени и падежирали	(2)	-	(2)
Изходящи трансфери от Ниво 3	-	(43)	(43)
Входящи трансфери към Ниво 3	105	43	148
Салдо на 31 декември 2018	105	-	105

Приложения към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения, продължение

Таблиците по-долу показват балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности. Не е включена информация за справедливите стойности, на финансови активи, различни от тези оценявани по справедлива стойност, ако балансовата стойност е разумно приближение на справедливата стойност.

В хил. лева		Балансова стойност			Справедлива стойност				
		По справедлива стойност през печалба	Заемни и вземания	Аруги фин-ви пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност									
6	Акции, дялове и права	938	-	-	938	848	90	-	938
6	Чуждестранни акции, дялове и права	3 794	-	-	3 794	3 794	-	-	3 794
6	Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	1 056	-	-	1 056	1 056	-	-	1 056
6	Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	9 013	-	-	9 013	9 013	-	-	9 013
6	Корпоративни облигации	42	-	-	42	-	42	-	42
6	Чуждестранни корпоративни облигации	187	-	-	187	187	-	-	187
6.1.1	Деривативни активи, държани с цел управление на риска	9	-	-	9	-	9	-	9
		15 039	-	-	15 039	14 898	141	-	15 039
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност									
6.1.2	Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-	-	-	-

Ръководството на компанията счита, че балансовата стойност на вземания, банкови депозити, парични средства и еквиваленти, както и задължения е приблизително равна на справедливата им стойност поради техния краткосрочен характер.

Приложения към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения, продължение

В хил. лева	Прил.	Балансова стойност				Справедлива стойност					
		По справедлива стойност		Арути през печалба		Ниво 1		Ниво 2		Ниво 3	
		Засми и вземания	фин-ви пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо			
По справедлива стойност											
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност											
Акции, дялове и права	6	1 003	-	1 003	817	81	105	-	-	-	1 003
Чуждестранни акции, дялове и права	6	4 240	-	4 240	4 240	-	-	-	-	-	4 240
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	1 729	-	1 729	1 729	-	-	-	-	-	1 729
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	5 846	-	5 846	5 846	-	-	-	-	-	5 846
Корпоративни облигации	6	44	-	44	-	44	-	-	-	-	44
Чуждестранни корпоративни облигации	6	181	-	181	181	-	-	-	-	-	181
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	6.1.1	3	-	3	-	3	-	-	-	-	3
		13 046	-	13 046	12 813	128	105	-	-	-	13 046
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност											
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	6.1.2	17	-	17	-	17	-	-	-	-	17
		17	-	17	-	17	-	-	-	-	17

Приложения към финансовия отчет

5. Парични средства и парични еквиваленти

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Парични средства по разплащателни сметки в банки:	1 540	1 462
	<u>1 540</u>	<u>1 462</u>

Наличните към 31.12.2019 г. парични средства по текущи сметки на дружеството са основно в банки с добра репутация и стабилна ликвидност, и кредитен рейтинг по Fitch BBB+.

6. Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
<i>Финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата:</i>		
Акции, дялове и права	938	1 003
Ценни книжа издадени или гарантирани от държавата	1 056	1 729
Корпоративни облигации	42	44
Чуждестранни акции, права и дялове	3 794	4 240
Чуждестранни корпоративни облигации	187	181
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	9 013	5 846
	<u>15 030</u>	<u>13 043</u>

6.1. Деривативни финансови инструменти

Към 31 декември 2019г. Фондът има отворени сделки деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японски йени и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2019	Валута	Падеж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	21.01.2020г.	690 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	21.01.2020г.	11 000 000.00

Реализираните през 2019 г. загуби от деривативни финансови инструменти, отчетани по справедлива стойност, са в размер на 127 хил. лв. Съответно реализираните печалби, от оценка на активи, чиито валутен и лихвен риск е управляван, през 2019 г. са в размер на 128 хил. лв.

Към 31 декември 2018 г. Фондът има отворени сделки деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японски йени и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

Приложения към финансовия отчет

6. Инвестиции, продължение

6.1. Деривативни финансови инструменти, продължение

31 декември 2018	Валута	Падеж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	22.01.2019г.	800 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	22.01.2019г.	55 000 000.00
Лихвен суап	Евро	26.06.2019г.	85 500.00

Реализираните през 2018 г. печалби от деривативни финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност, са в размер на 180 хил. лв. Съответно реализираните загуби от оценка на активи, чиито валутен и лихвен риск е управляван, са в размер на 181 хил. лв. за 2018 г.

6.1.1. Деривативни активи, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2019	2018
- валутни деривативни финансови инструменти	9	3
	9	3

6.1.2. Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2019	2018
- деривативни финансови инструменти	-	17
	-	17

7. Вземания

В хиляди лева	2019	2018
Вземания за дивиденди	4	-
	4	-

Към датата на съставяне на финансовия отчет са налице емитенти, които са регистрирали просрочие по дължими лихви и/или главници, водещи до предсрочна изискуемост на емисията.

Таблицата предоставя информация за начислените обезценки към края на отчетния период – данни за емисия, процент за извършената обезценка и стойност.

31 декември 2019

В хиляди лева	ISIN	Вземане преди обезценка към 31 декември 2019	Начисвана обезценка през 2019г.	Общо Обезценка към 31 декември 2019	Общо Нетно Вземане към 31 декември 2019	% Обезценка
Емитент						
Northern Lights Bulgaria	XS0834163601	129	-	129	-	100.00%

Приложения към финансовия отчет

8. Задължения

Краткосрочните задължения включват задължения за такси към Компанията, които се уреждат ежемесечно между фонда и Компанията.

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Задължения към ПОК „ДСК – Родина” АД		
- за такси от осигурителни вноски	6	6
- за инвестиционна такса	4	-
	<u>10</u>	<u>6</u>

9. Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителната компания

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Такси и удържки		
Такса от осигурителни вноски	66	65
Встъпителна такса	5	6
Инвестиционна такса	143	-
	<u>214</u>	<u>71</u>

10. Изплатени средства на осигурени лица

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Еднократно или разсрочено изплатени средства към осигурени лица, придобили право на пенсия	759	341
Пенсии	7	8
Изтеглени средства от осигурени лица	8	7
Изплатени средства на наследници на осигурени лица и пенсионери	15	14
	<u>789</u>	<u>370</u>

11. Нетни приходи от лихви

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	28	41
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	167	182
Корпоративни облигации	1	1
Чуждестранни корпоративни облигации	3	3
Парични средства в разплащателни сметки в банки	(8)	(4)
	<u>191</u>	<u>223</u>

12. Нетни печалби/(загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Акции, дялове и права	(72)	(174)
Чуждестранни акции, дялове и права	793	(683)
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	71	(31)
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	437	(218)
Корпоративни облигации	(1)	
Чуждестранни корпоративни облигации	6	(5)
Деривативни финансови инструменти	(127)	(181)
	<u>1 107</u>	<u>(1 292)</u>

Приложения към финансовия отчет

13. Оповестяване на свързани лица

За ДПФПС „ДСК – Родина” свързани лица са ПОК „ДСК - Родина” АД, „Банка ДСК” ЕАД като нейн основен акционер, ОТП Банк като едноличен собственик на капитала на „Банка ДСК” ЕАД, както и всички дружества, които са част от финансовата група на „Банка ДСК” ЕАД и ОТП Банк.

Сделките с ПОК „ДСК – Родина” АД се състоят от такси и удържки, регламентирани съгласно КСО и Правилника за дейността на Фонда, като те са разгледани по – подробно в приложение 9, а задълженията на Фонда към Компанията са оповестени в приложение 8. Задълженията на Фонда към Компанията се уреждат в кратки срокове в зависимост от периодите на възникването им.

През 2019 г., респ. 2018 г., ДПФПС „ДСК – Родина” не е осъществявал сделки със свързани лица извън таксите, оповестени по-горе.

14. Данъчно облагане

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приходите от инвестиране на активите на фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона данъци върху доходите на физическите лица. Услугите по допълнителното доброволно пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

15. Събития след датата на отчета

През последните седмици на февруари сме свидетели на силно колебание на пазарите. Разпространението на COVID 19 в глобален мащаб засяга ежедневието на населението, което отлага планирани пътувания, под карантина се поставят индустриални обекти като се рушат веригите на доставки на глобално ниво. Ако тази ситуация се запази по-дълго време не се изключват финансови затруднения за редица сектори и предприятия. В крайна сметка икономическият спад и вероятността от рецесия се повишават. Тези очаквания намират отражение в поведението на финансовите пазари. От друга страна това е характеристика на пазарите. Те реагират силно, както в периоди на висока несигурност, така и в периоди на силен оптимизъм. Цикличността на пазарите съществува неизменно, независимо от наличието или не на злободневни теми, каквато в момента е COVID 19. Икономическият растеж е важният фактор за представянето на пазарите и съответно на фондовете, ако той се запази и през 2020 няма да има значителен ефект върху нетните активи на разположение на осигурените лица и стойността на един дял, въпреки текущата по-висока ценова колебливост предизвикана от COVID 19. Към датата на издаване на годишния финансов отчет, Фондът реализира доходност и увеличение от 0.03% в стойността на един дял спрямо 31 декември 2019. Ръководството на Компанията следи ежедневно представянето на пазарите и предприема необходимите мерки за диверсификация на инвестиционния портфейл и управление на пазарния риск.